

Etyczne wyzwania antybiotykoterapii ciężko chorych

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Kübler

Uniwersytecki Szpital Kliniczny we Wrocławiu; andrzej.kubler@onet.pl

Wielooporność bakterii na działanie antybiotyków stanowi obecnie wiodące zagrożenie zdrowotne na świecie. Jednym z czynników generujących wielooporność jest stosowanie dużych dawek antybiotyków o szerokim spektrum a to z kolei decyduje o powodzeniu terapii sepsy i wstrząsu septycznego. Ten dylemat współczesnej antybiotykoterapii dotyczy zarówno wymiarów ekonomicznych i społecznych naszego życia jak i podstawowych zasad etyki medycznej. Etyczna zasada autonomii wymaga zapewnienia wolności wyboru dla zlecającego leczenie i pacjenta a w przypadku antybiotykoterapii nie jest to takie proste. Wolność wyboru antybiotyku bez kontroli przez system właściwego zarządzania leczeniem (antibiotic stewardship) to najprostsza droga do szerzenia się wielooporności. Realizacja zasad dobroczynności i nieszkodzenia, służących najwyższym etycznie celom medycznym, musi być również właściwie nadzorowana. Generować ona może konflikty między dążeniem do uzyskania optymalnej skuteczności bakteriobójczej a zalecanymi ograniczeniami rozmiaru terapii dla uniknięcia rozwoju lekooporności. Zasada sprawiedliwości wymaga równego dostępu do środków i metod leczenia. Narzuca ona pytanie, czy decyzja terapeutyczna faworyzuje czy dyskryminuje uczestników procesu leczenia na każdym jego etapie. Wyzwania etyczne tworzą poważne dylematy takie jak np. „tragedia wspólnego pastwiska (tragedy of commons)”, które uświadamiają, że dostęp do publicznych dóbr nie jest nieograniczony i wymaga globalnej regulacji. Prawo do optymalnej, indywidualnej terapii musi uwzględniać możliwe zagrożenia społeczne. Zarówno program jak najszybszego wdrożenia wszechstronnej terapii przeciwdrobnoustrojowej w sepsie jak i system zarządzania leczeniem antybiotykami (stewardship) to dwie strony tego samego medalu. Ścisłe przestrzeganie tych obu aspektów prawidłowego leczenia daje dopiero szanse na pomyślną zdrowotną egzystencje społeczeństwa.